

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Ἐργεῖται ὑπὸ τοῦ Ἐπισημοῦ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ἑκκλησιαστικῶν διὰ τῆς παιδικῆς ηλικίας,
καὶ συντάσσεται ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως.

ἜΤΟΣ Β'.

ΑΘΗΝΗΣΙΝ, Ὀκτώβριος 1880.

ἌΡΙΘ. 10.

Π Π Ο Λ Υ Χ Ρ

Η ΦΙΛΗ ΣΑΣ «ΔΙΑΠΑΡΑΣΙΣ»

Σας ζητεί μίαν χάριν!!!

Ευχαριστεύεται να σας κάμνη συντροφιά και σας παρακαλεί θερμώς να την προσκαλέσητε και κατά το έτος 1881. Συλλογίζεται ότι έφ'ετος δύο μόνον επισκέψεις έχει το δικαίωμα να σας κάμη ακόμη: μίαν τὴν Νοέμβριον και μίαν ἄλλην τὸν Δεκέμβριον, και λυπείται διὰ τοῦτο πολύ, παρά πολύ: ἔβλε να εἶνε πάντοτε μαζί σας τόσοσας αγαπά!

ΣΠΕΥΣΑΤΕ λοιπὸν ΣΠΕΥΣΑΤΕ

να ἀναγεώσητε τὴν συνδρομὴν σας, ὅσον τὸ δυνατόν ἐνωρίτερον πρὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1881, διὰ να μὴ διακοποῦν αἱ ἐπισκέψεις τῆς ἀγαπῶσης σας φίλης Διαπάσεως.

Ἀδελφὴ τὴν χάριν σας ζητεῖ.

Συγχρόνως δὲ παρακαλοῦμεν και ἡμεῖς πάντας τοὺς μικροὺς μας φίλους να ἀναγνώσωσι τὸν χρωματιστὸν χάρτην τὸν ὅποιον θὰ εὗρωσιν εἰς τὸ μέσον τοῦ φυλλαδίου τοῦτου. Εἶνε λίαν ἐνδιαφέροντα τὰ περιεχόμενά του.

Ἡ Διεύθυνσις.

ΔΙΚΩΣ ΜΑΝΟΥΛΑ!...

*Ὁ μάνα, τὸ πουλάκι μου
ἔν' ἔρω και ἐυλακαμένω!
Τι νάπαθα κ' ἐφόβησε;
Μάνα, μὴ φταίω ἐγώ;

Μάνα μου, τί να τοῦλειψε;
Μὴν τοῦλειψε σταράκι;
Μήπως τὸ μαῦρο εἰδίφασε
Και δὲν εἶχε νερό;

*Ἀχ! τοῦλειψε ἡ μανούλα σου,
Και τὰ γλυκὰ φίλια τῆς.
Τοῦλειψανε τὰ χεῖδιά τῆς,
Κ' ἡ ζέστα τῆς φωνῆς.

*Ἄ μάνα μου, μανούλα μου,
Ποτὲ να μὴ μ' ἀφήτῃς.
Κ' ἐγὼ νάμαι μ' ἐσένας,
Μανούλα μου, ὅπου πᾶς.

Α. ΑΣΚΑΡΑΤΟΣ.

Ο ΠΑΛΑΙΟΣ ΣΑΣ ΦΙΛΟΣ

Παρατηρήσατε καλῶς τὴν πρώτην εἰκόνα γνωρίζετε, μικροὶ μου φίλοι, τὸ παιδίον αὐτό, ὅπερ ἔχει τὰς χεῖράς του εἰς τὰ θυλάκιά του και σὰς παρατηρεῖ ἀσκαρδαμικτεῖ, ὡς ν' ἀπορῆ πῶς δὲν τὸν ὀμνήτῃ;

— Δὲν τὸ γνωρίζομεν, ἀκούω τινὰς να μοι λέγουν.

— Και ὁμως τὸ γνωρίζετε συλλογισθῆτε ὀλίγον· θὰ τὸ ἐνθυμηθῆτε· εἶνε φίλος σας· μόλις εἶνε ἕξ μῆνες ἀφ' ὅτου τὸ ἐγνωρίσατε και δὲν πρέπει να λησμονῆτε τόσοσας ταχέως τοὺς φίλους σας.

— Δὲν τὸ ἐνθυμούμεθα, δὲν τὸ ἐνθυμούμεθα τοῦλάχιστον δὲν μας λέγετε τὸ ὄνομά του;

— Κρίμα να μὴν ἐνθυμηθεῖ τὸν Δημητράκην!

— Ποῖον Δημητράκην; μοι ἀποκρίνεται ἡ φωνὴ ἐνός εὐφρεστάτου μικροῦ συνδρομητοῦ, τὸν ὅποιον πολύ ἐκτιμῶ τὸν Δημητράκην ὅπου ἔκαμε τὸν Μανώλη τοῦ δημάρχου να ὑπάγῃ τὴν φωνεῖν με τὰ πτηνὰ εἰς τὴν θέσιν τῆς;

— Και ἔπειτα ἀπήγγειλε εἰς τοὺς συμπληθῆς του τὸν ὠραῖον ἐκείνον λόγον, τὸν ὅποιον ἔμαθον ἀπ' ἐξω, ὅτι δὲν πρέπει να βλάπτωμεν τὰ πτηνὰ; προσθέτει ἡ ὄψαι φωνὴ ἐνός ἄλλου μικροῦ.

— Μάλιστα, βέβαια, αὐτὸν τὸν Δημητράκην λέγω.

— Αὐτὸς να εἶνε ὁ Δημητράκης! ἀκούω τινὰ ἐκφωνοῦντα με δυσπιστίαν δὲν εἶνε αὐτός!

— Ὁ Δημητράκης ἦτο παχύτερος! — Ὁ Δημητράκης ἐφόρει κασκέτον ναυτικόν, λέγει μίαν μικρά. — Και ἦτο και χωρὶς παλτό! — Δὲν εἶνε αὐτός ὁ Δημητράκης!

Και ὅλοι οἱ μικροὶ μου φίλοι διαμαρτύρονται ὅτι δὲν εἶνε αὐτός ὁ Δημητράκης.

— Και ὁμως εἶνε, μικροὶ μου κύριοι, ἄλλαν ὀλίγον, εἶνε ἀληθὲς, και ὁμως, με ὄλην του τὴν μεταβολὴν, αὐτός εἶνε ὁ πρῶτος τοῦ Μαρτίου.

— Τότε λοιπὸν πῶς ἐγινε τόσοσας ἀγνώριστος;

— Μέσα εἰς τὸ πλατὺ τοῦ παλτοῦ τὸν ἐκλαμβάνει κινεῖς δι' ὑποουργόπουλα!

— Τοῦτο εἶνε ὀλόκληρος ἱστορία τὴν ὁποῖαν θὰ σας διηγηθῶ ἀμέσως· θὰ σας τὴν διηγηθῶ δὲ με πολλὴν εὐχαρίστησιν, διότι θὰ ἴδῃτε ὅτι ἡ καλὴ καρδιά και ἡ εὐφυΐα, ταχέως ἢ ἀργά, ἀνταμείβονται πάντοτε, και ποτὲ δὲν μετενόησε κινεῖς διότι ὑπῆρξε καλός.

— Τότε, λέγετε ὀργήγορα, διότι ἀνυπομονοῦμεν να τὴν ἀκούσωμεν.

— Προσοχὴ λοιπὸν. Φαίνεται ὅτι ἡ Διαπάσις τῶν Παιδῶν ἔχει τὴν τιμὴν ν' ἀναγινώσκηται ὄχι μόνον ἀπὸ μικρὰ παιδία, ἀλλὰ και ἀπὸ μεγάλους ἀνθρώπους, και πεπαιδευμένους μάλιστα και μεγαλοψύχους. Ἐνθυμησθε ὅλοι σας τὴν ἱστορίαν τοῦ Δημητράκη. Εἰς λοιπὸν πεπαιδευμένους, ἀλλὰ συγχρόνως και πολὺ πλούσιους κύριος, ἀλλ' ἀπὸ ἐκείνους τοὺς πλουσίους οἱ ὅποιοι τὸν πλοῦτον των τὸν μεταχειρίζονται διὰ τὸ καλὸν τοῦ ἔθνους των και τῶν ὁμοίων των, τακτικὸς ἀναγνώστης τῆς Διαπάσεως, ἀναγνώσας εἰς τὰ φυλλάδια τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου και Μαΐου τὴν ἱστορίαν τοῦ Δημητράκη και τὸν λόγον του, ἔλαθε μέγα ἐνδιαφέρον, μεγάλην συμπάθειαν δι' αὐτὸ τὸ παιδί τὸ ὅποιον δὲν ἐγνωρίζε παρά μόνον ἀπὸ τὴν εὐγένειαν τῆς καρδίας του, και ἐπεθύμει να λάβῃ πληροφορίας περὶ αὐτοῦ.

Μίαν δὲ ἡμέραν πρὸ τοῦ Γραφείου τῆς Διαπάσεως, τὸ ὅποιον ὅλοι βεβαίως γνωρίζετε ὅτι εὐρίσκεται ἐν τῇ ὁδῷ Ἑρμοῦ, ἀρ. 72, παρά τὴν Καπνικαρέαν, σταματᾷ μίαν ἄμαξα ἐκ τῆς ὁποίας καταβαίνει εἰς κύριος πενήτηκοντα περίπου ἐτῶν, με πάγωννα λευκὸν και με τόσοσας συμπαθητικὸν πρόσωπον, ὥστε μίαν φορὰν ἂν τον ἔβλεπέ τις ἦκει να τὸν ἀγαπήσῃ και να τὸν κάμη φίλον· πρέπει δὲ να ἤξεύρετε ὅτι τὸ πρόσωπον εἶνε καθρέπτῆς τῆς ψυχῆς, και ὅτι εἶνε σπανιώτατον, διὰ να μὴ εἶπω ἀδύνατον, να εὐρεθῇ ἄνθρωπος ἔχων κλητὴν φυσιογνωμίαν και ἀγαθὴν καρδίαν· οἱ καλοὶ ἄνθρωποι ἔχουσι πρόσωπον συμπαθητικόν—δὲν λέγω ὠραῖον, διότι ὠραῖον και συμπαθητικόν διαφέρουν

πολύ—ὡσάν ἡ ἀγαθότης τῆς ψυχῆς ν' ἀκτινοβολῆ εἰς τὴν μορφήν των.

Ἐννοεῖται ὅτι ὁ κύριος οὗτος ἦτον ὁ ἀγνωστος φίλος τοῦ Δημητράκη. Τὸ ὄνομά του δὲν μας ἐπιτρέπεται να τὸ εἰπωμεν, διότι ὁ ἀγαθὸς οὗτος κύριος εἶνε και πολὺ μετριοφρων, ἀλλὰ, διὰ να εὐχαριστήσωμεν ἀφ' ἐνός τὴν περιεργίαν τῶν ἀναγνωστῶν μας και ἀφ' ἐτέρου να μὴ φανῶμεν ἀκριτόμυθοι και δυσαρραστηθῆ ὁ εὐγενὴς κύριος, θὰ τὸν ὀνομάζωμεν ὑπὸ τὸ ἀρχικὸν τοῦ ὀνόματος του στοιχείου κύριον Κ.

Ὁ κύριος Κ. λοιπὸν μας ἠρώτησεν ἂν γνωρίζομεν τὸ παιδίον ἐκεῖνο περὶ τοῦ ὁποίου ἐγράψαμεν, και ἂν δυνάμεθα να τῷ δώσωμεν τὰς προσκοίνας περὶ αὐτοῦ πληροφορίας. Ἡμεῖς δὲ τῷ εἰπομεν τὸ ὄνομα τῆς πατρίδος του, τῷ ἀφηγήθημεν τὴν ἐσχάτην ἐνδειαν τῆς οἰκογενείας του, τὴν ὁποῖαν ὁ πατήρ του, πτωχὸς κτίστης, μετὰ μεγίστης ἀγωνίας κατορθῶνει να τρέφῃ, τῷ εἰπομεν ἔπειτα τὴν μεγάλην εὐφυΐαν και τὴν εὐγένειαν τῆς καρδίας τοῦ Δημητράκη.

— Ὁ πατήρ του λοιπὸν εἶνε πολὺ πτωχός; μας ἐρωτᾷ ὁ κύριος Κ.

— Τόσον πολὺ ὥστε ἐτοιμάζεται να διακόψῃ και τὸν Δημητράκην ἀπὸ τὰ μαθήματά του, μόνον και μόνον διὰ να τὸν βοηθῇ ὀλίγον εἰς τὸ ἐπίπνον ἐργον του· θέλει να τὸν κάμη και αὐτὸν κτίστην.

— Κτίστην να κάμη τὸν Δημητράκην! ἀνεπάνησεν ὁ κύριος Κ. μετὰ θλίψεως, κτίστην ἓνα παιδί με τοιοῦτον μέλλον...

Και ἀφ' οὗ ἐσκέφθη ἐπὶ τινὰ λεπτά.

— Και πιστεύετε, μὰς λέγει, ὅτι ἂν τὸν ζητήσω τὸν Δημητράκην ἀπὸ τοὺς γονεῖς του διὰ να τὸν φέρω ἐδῶ εἰς τὰς Ἀθήνας και τὸν σπουδάσω, θὰ μοι τὸν δώσουν, ἔπειτα δὲ και ὁ Δημητράκης θὰ θελήσῃ, να ἔλθῃ;

— Ὅσον διὰ τὸν Δημητράκην, να ἦσθε βέβαιος ὅτι θὰ πετάξῃ να ἔλθῃ μετὰ χαρᾶς και εὐγνωμοσύνης, ὅσον δὲ διὰ τοὺς γονεῖς του τοὺς καταπειθόμενους.

— ἔχετε δίκαιον, εἶπε, αὐτὸ θὰ πράξω. Και τῷ ὄντι ὁ κύριος Κ. μετ' ὀλίγας

ήμερας έγραψεν εις την οικογένειαν του Δημητράκη, ζητών να τον λάβη υπό την προστασίαν του και να τον σπουδάση, και ότι, αν τον αφήσουν, μίαν ήμεραν θα τους γίνη πολύ ωφελιμώτερος παρά τώρα γινόμενος κτίστης.

Αν και οι γονείς του Δημητράκη ήσαν πτωχοί, αλλ' ήσαν αγαθοί άνθρωποι και αν έστυχορούντο όλίγον διότι θα τους έλειπεν ή βοήθεια του Δημητράκη, τί ήτον αυτή ή στενοχωρία πρό του μεγάλου μέλλοντος του τέκνου των; Εν μόνον τους έλύπει: ότι δεν θα τον έχουν πλησίον των, αλλα μετ' όλιγον σκεπτόμενοι την εύτυχίαν του Δημητράκη έλησμόνου τα πάντα και ή καρδιά των έπλημμυρε από χαράν. Και ο Δημητράκης; ο Δημητράκης, είνε ανάγκη να το είπωμεν; ήκτινοβόλει από εύτυχίαν' αι έλπιδες, οι πόθοι του εξεπληρούντο εις μίαν στιγμήν. «Εύχαριστώ Θεέ μου! έρώναζε, εύχαριστώ, κύριε Κ, ω! θα μάθω πολλά γράμματα να ήσθε βέβαιος, και θα ήμαι πολύ καλός.» και ήτο συγκεκινημένος.

Και μετ' όλίγας ήμέρας ο Δημητράκης ήτον εις τάς Αθήνας και ο κύριος Κ. τον περιέμενε με άνοικτάς αγαλάς και τον ώδηγησεν εις την μεγάλην οικίαν του όπου τον έλουσαν, τον εκαθάρισαν, τον εκαμαν ώραια φορέματα, του ήγώρασαν ώραιον πλον και ώραια υποδήματα, και, ότι πρό πάντων έχαροποίησε τον Δημητράκην, ώραια βιβλία. Από της 1 δε Σεπτεμβρίου τον ενέγραψεν εις έν εκπαιδευτήριον και, αν προσέχητε όλίγον, ήμπορείτε να τον άπαντήητε καθ' όδον κήρυμιν φοράν. Και να ήξεύρετε πόσον είνε έπιμελής! ή εύφρα του και ή έπιμελεία του έλκύουσι τον θαυμασμόν των διδασκάλων του: διά τουτο, ό,τι αισθάνονται πρός αυτόν δεν είνε αγάπη, είνε αληθινή λατρεία.

Ο δε κύριος Κ. και ή κυρία του, γινή άνάρετος και αγαθή ως ο σύζυγός της είνε καταγοητευμένος ή κυρία μάγισσα, ή οποία δεν έκαμε τέκνα, τον αγαπά ως ιδιον της παιδι, και βλέπουσα αυτόν, τόσον καλόν και ήθικόν ήργισε να σκέπτηται μετὰ του συζυγου της, να τον υιοθετήσουν, και άμα

μεγαλώση να τον στείλουν εις την Ευρώπην να τελειοποιηθῆ, διότι προμαντεύουν, με μεγάλην χαράν των, ότι θα γίνη μέγχις άνθρωπος και θα δοξάση και τον έαυτόν του και την Ελλάδα.

Δεν αξίζει τον κόπον λοιπόν, να είνε τις καλός; ΑΙΜΥΓΑΙΟΣ ΕΙΜΑΡΜΕΝΟΣ.

ΑΝΕΛΠΙΣΤΟΝ ΚΕΡΑΟΣ

Έάν δύο παιδιά κατακλινώνται το έσπέρας την ιδίαν ώραν, αλλα το έν εξ αυτών συνειθίζει να έγείρηται την έκτην ώραν της πρώτης, ενώ το άλλο μένει εις την κλινην μέχρι της όγδάτης, εις διάστημα τεσσαράκοντα ετών, δηλαδή έως ου μεταβώσιν εις την γεροντικήν ηλικίαν — το πρώτον θέλει έχει εις την διάθεσίν του είκοσι εννέα χιλιάδας ώρας περισσότερον του άλλου!

Πόσα πράγματα δύναται τις να μάθη ή να πράξη εις τόσον καιρόν!!!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΙΑΟΥΛΗΣ

Την ελευθερίαν μας και το βασίλειόν μας, έστω και μικρόν, το όποιον έχομεν σήμερα, δεν τα είχομεν πάντοτε ήμεθα και ήμεεις υπό τον ζυγόν των Τούρκων, όπως πολλοί ακόμη αδελφοί μας, και δια ν' απέλευθερωθώμεν, οι πατέρες και πάποι μας έπολέμησαν ως ήρωες επτά χρόνους. Εύγνωσάνην θερμήν να αισθάνεσθε πρός τους γενναίους εκείνους άνδρας του 1821, οτινες έχοντες επί της σημαίας των γραμμένον: **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ Η ΘΑΝΑΤΟΣ** κατόρθωσαν να διώξουν τους Τούρκους από τα χωμάτά μας και αφήκαν εις ήμάς, τους απογόνους των, ως πολύτιμον κληρονομίαν την ελευθερίαν.

Είς από τους μεγαλύτερους άνδρας της Ιεράς ήμών επαναστάσεως είνε και ο Άνδρέας Μιαούλης, οστις ως ναύαρχος των Ελλήνων κατέστρεψε πολλάκις τα πλοία των Οθωμανών και έκοψε την Ελλάδα: έπειδή δε ήξεύρω ότι συγκινήσθε διά την ελευθερίαν και ένθουσιάζεσθε διά τα άνδραγαθήματα, μοι φαίνεται ότι θα σάς εύχαριστήσω, αν γράψω την βιογραφίαν του.

Ο Άνδρέας Μιαούλης εγεννήθη έν Ίδρα

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΙΑΟΥΛΗΣ

περί τα 1760 ήτον έξ χρόνων ότε έμβήκεν ως ναυτόπαις (μούτσος) εις το πλοιον του πατρός του. Είς ηλικίαν μόλις δεκαέξ χρόνων έκυβηρα ως πλοίαρχος το πλοιον του αδελφού του, ο όποιος είχεν ασθενήσει. Μετ' όλίγον δε ήγώρασεν ιδικόν του πλοιον και έκαμε ταξείδια διά λογαριασμόν του. Μίαν ήμεραν πλησίον της Πύλου έπετέθησαν κατά του πλοίου του έξαφνα πειραταί μελιταίοι και οι μέν ναύται του την αφήκαν και έφυγον εις την Ξηράν, αυτός δε πληγωθείς έδέθη από τους πειρατάς, οτινες μετ' μικράν σύσχεψιν απέφρασαν να τον φονεύουν' αλλ' ο Μιαούλης τοίς απέδειξεν ότι αν τον φονεύσουν δεν θα ωφεληθούν τίποτε, έν ή ήμπο-

ρουν να τον υπάγουν εις έν χωρίον της Πελοποννήσου όπου οι φίλοι του θα έξαγοράσουν και αυτόν και το πλοιον του' ή πρότασις του ήρσεν εις τους πειρατάς, και τον έξήγαγον εις την Ξηράν όπου έξ από τους πειρατάς τον έφύλαττον. Ο Μιαούλης μη δύναμενος να περιπατήση από τάς πληγάς του έσταμάτησεν εις μίαν παρά την θάλασσαν καλύβην, όπου μετ' όλίγας ήμέρας τον αφήκαν κ' έφυγον οι φύλακες του, τρέγοντες εις το πλοιον των, το όποιον κατεδίωκον οι Έλληνες: ούτω ο Μιαούλης έσώθη και ανέκτησε το πλοιον του, και εύρων άμέσως ναύτας ήρχισε τα ταξείδια του, από τα όποια πάντοτε εκέρδιζεν.

- Οι μύς.
- Ξεις! και δεν εντραπήκατε!
- Αλλά δεν τὸ ἐφάγομεν ἡμεῖς...
- Ποῖος λοιπὸν τὸ ἐφαγε;
- Οι μύς! ἐπαγέλαβον τὰ παιδιὰ μετὰ μεγαλιτέρας ἐντάσεως, καὶ ἐγέλιον, διότι ἡ μάμη των δὲν τοὺς ἠνόει.

— Δὲν ἀρκεῖ ὅτι τὸ ἐφάγατε, ἐφαίνει ἡ γρατῆ, ἀλλὰ ζήτητε ἀκόμη καὶ νὰ μὲ περιπαίξετε, τὴν γὰρ σὰς δείξω ἐγώ!...

Καὶ ἀρπάσσα μίαν ράβδον ἤρχειε νὰ τὰ κυνηγῆ, ἀλλὰ τὰ μικρὰ ἔτρεχαν γελῶντα, ἡ δὲ γρατῆ, μολονότι δὲν ἠδύνατο νὰ τὰ φθάσῃ, καὶ οἱ πόδες τῆς ἤρχιταν μάλιστα νὰ κυραζῶνται, ἔτρεχε πάντοτε νὰ τὰ φθάσῃ, τὸσον μεγάλη ἦταν ἡ ὀργὴ τῆς!

Ἄφρως εἰσέρχεται ἡ μήτηρ τῶν μικρῶν εἰς τὴν αἰθούσαν, ὅπου ἐγένετο ἡ σκηνὴ αὕτη, καὶ, βλέπουσα τὴν γοιανὴν καθιδρῶν, καὶ μετὰ τὴν ράβδον εἰς τὴν χεῖρα τρέχουσαν, μετὰ τὰ γρατῆὰ τῆς, κατόπιν τῶν μικρῶν, δὲν δύναται νὰ ἐνοήσῃ τί συμβαίνει.

— Νά! πῶς τὰ ἀνατρέφεις, τὰ παιδιὰ σου! λέγει ἡ γρατῆ πρὸς αὐτήν, ἤτις ἦτο θυγάτηρ τῆς ἀκούς ἐκεῖ! νὰ μὲ περιπαίξουν τὰ ἀνόητα!

- Πῶς! σεις περιπαίξετε τὴν μάμη σας;
- Καθόλου, μήτηρ, πῶς εἶνε δυνατόν!
- Τότε τί συμβαίνει;
- Μὰς ἠρώτησε, ποῖος ἐφαγε τὸ γλυκό, ἡμεῖς δὲ εἰπομεν οἱ μύς, ἡ δὲ μάμη μὲς ἐνόμισεν ὅτι τὸ ἐφάγομεν ἡμεῖς.

— Μὰ ἀφού τὸ ἐφάγατε οἱσιν, τότε πῶς δὲν τὸ ἐφάγατε οἱσιν;

— Τώρα ἐνοῶ, εἶπεν ἡ μήτηρ, οἱ μύς θὰ εἶπῃ οἱ ποντικοί, καὶ τὰ παιδιὰ σὲ ἐλέγον ὅτι οἱ ποντικοὶ ἐφαγον τὸ γλυκό.

— Ὄ! τὰ πονηρά! νὰ μὲ ταραξοῦν ἐμὲ γρη῏ γυνεῖκα, διότι ζεύρουσιν ἕνα ἐλληνικὸν περισσότερο ἀπὸ ἐμὲ! Καὶ τότε ἤρχισε νὰ γελᾷ καὶ ἐκείνη. Ὑστερον δ' ἐπανάλαβε:

— Καὶ τὸ γλυκὸ λοιπὸν, τί ἔγινε τὸ γλυκό; διότι ἡμεῖς δὲν ἔχομεν μύς εἰς τὴν οἰκίαν μας!

— Αὐτὸ εἶνε ἀληθές, εἶπεν ἡ μήτηρ, βεβαίως δὲν ἔχομεν ποντικούς εἰς τὴν οἰκίαν

μῆς, ἀλλ' οὔτε κλέπτας ἔχομεν. Τὸ γλυκὸ λείπει ἀπὸ τὸ ποτήριον, διότι ἐγὼ τὸ ἀδειασα εἰς ἄλλο ποτήριον πρὸ ὀλίγου. Πῶς ἦ-ο δυνατόν νὰ τὸ φάγουν τὰ παιδιὰ, ἀφού δὲν εἶνε λαίμαργα! ΦΙΛΟΜΗΛΑ.

Ο ΡΙΝΟΚΕΡΩΣ

Ὁ Ρινόκερως εἶναι ζῶον πολὺ μέγαν καὶ χονδροειδέστατον, εὐρισκόμενον ἐν Ασίᾳ καὶ ἐν Αφρικῇ. Εἶνε τὸ μεγαλιτερον ἐκ τῶν χερσαίων ζῶων, μετὰ τὸν ἐλέφαντα*, περὶ τοῦ ὁποῖου πολλὰ εἰπομεν ἄλλοτε, δημοσιεύσαντες καὶ τὴν εἰκονογραφίαν του.

Τοῦ πελωρίου τοῦτον ζῶου τὸ δέρμα εἶνε ἄταιχον, παχύτατον καὶ τοσοῦτον σκληρὸν ὥστε σφιχρὰ τυφεκίου δὲν ἰδύναται πάντοτε νὰ τὸ διατρύπησῃ. Ἐπειδὴ δὲ ἐνεκα τῆς μεγάλης τοῦ σκληρότητος ἠδύνατο νὰ παρακωλύρ τὰς κινήσεις τοῦ σώματος, σχηματίζονται, ὡς βλέπετε ἐν τῇ εἰκονογραφίᾳ, πτυχῆ εἰς τὰ μέρη τοῦ σώματος, ὅπου εὐρίσκονται ἀρθρώσεις, διὰ νὰ δύνανται οὕτω τὰ μέλη νὰ κινῶνται ἐλευθέρως. Οἱ πόδες τοῦ ρινόκερω εἶναι χονδροῖ καὶ βραχεῖς, καὶ ἀπολήγουσιν εἰς τρεῖς δακτύλους κερατίνους ὁμοίους πρὸς τὰς ὀπλάς τοῦ ἵππου, πρὸς ὁμοιάζει ὀλίγον καὶ κατὰ τὰ ὦτα.

Τὸ παραδοξώτερον εἰς τὸν ρινόκερον, εἶνε τὸ κέραν τὸ ὁποῖον φέρει ἀνωθεν τῆς ρινός του, ἐξ οὗ καὶ ἔλαθε τὴν ἀνομασίαν τοῦ Ρινόκερω, λέξεως συνθέτου ἐκ τοῦ: ρίς καὶ κέραν. Τὸ κέραν τοῦτο, ὅπερ συνήθως αὐξάνει μέχρις ἑνὸς μέτρου μήκους, χρησιμεύει εἰς τὸν ρινόκερον εἰς ὑπεράσπισιν ἐαυτοῦ εἶνε φοβερὸν ὄπλον, δι' οὗ προφυλάσσεται ἀπὸ τὰς ἐπιθέσεις τοῦ λέοντος καὶ τῆς τίγρεως, καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τὰς τοῦ ἐλέφαντος, ὁ ὁποῖος εἶνε καὶ ὁ ἀσπονδότερος ἐχθρὸς του.

Εἶνε πολὺ ἄγριον ζῶον ὁ ρινόκερος, στεροῦμενον νοημοσύνης, καὶ σχεδὸν ἀτίθασον. Ὅταν ὀργίζεται, τρέχει κατ' εὐθείαν ἐμπρός, ἐκρίζων διὰ τοῦ κέρατός του δανδράκια, ἐκσφενδονίζων λίθους καὶ πᾶν ὅ,τι

* Περὶ ἐλέφαντος βλέπε ἐν τῷ Α' τόμῳ τῆς «Διαπλάσεως» σελ. 29.

*Ρινόκερος

ἤθελεν εὐρεθῆ ἐνώπιόν του. Καὶ ὅμως τὸ τῆσον ἄγριον τοῦτο ζῶον κατορθώνουσι καὶ τὸ ἐξημερώνουσι ὀλίγον διὰ τῆς πραότητος καὶ τῆς γλυκειάς πρὸς αὐτὸ συμπεριφορᾶς, τοῦθ' ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἀγαθότης εἶνε ἰσχυρότερα καὶ ἀπὸ αὐτὴν ἀκόμη τὴν βίαν.

Ὁ ρινόκερος ἐνδιατρίβει εἰς μέρη βαλτώ-

δη καίτοι δὲ εἶνε τῶσον ἀνήμερος, δὲν τρώγει ὅμως πρᾶ μόνον φυτὰ ἐκ τῶν ὁποίων καταβροχθίζει μεγίστην ποσότητα. Οἱ ἐγγῶροι ἐπιδιώκουσι τὴν καταστροφὴν του, διότι κατατρώγει τὰς φυτείας τῆς ὀρύζης καὶ τοῦ σακχαροκαλάμου. Τὸ κυνήγιον τοῦ ζῶου τοῦτου εἶνε λίαν ἐπικίνδυνον καὶ δυσκολώτα-

τον, διότι, ως είπομεν ανωτέρω, η σφαίρα δεν διατρύπῃ τόσο εύκολως το δέρμα του· εάν δὲ ἡ πρώτη βολή ἀποτύχῃ, ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ κυνηγοῦ, τρέχον μετὰ μεγίστης ταχύτητος, καὶ ἀλλοίμονον ἐάν τὸν καταφθάσῃ.

Οἱ ρινόκερω τῶν Ἰνδιῶν ἔχουσι ἐν μόνον μέγα κέρασ ἀνωθεν τῆς ρινός, ἐνῶ οἱ εὐρισκόμενοι ἐν Ἀφρικῇ ὄπισθεν τοῦ μεγάλου ἔχουσι καὶ ἕτερον μικρὸν κέρασ.

Εἰς ἄλλην ἐποχὴν οἱ ρινόκερω, ἦσαν ἀπειροπληθεῖς, ἀλλὰ ὁσημέραι καθίστανται σπανιώτεροι, καὶ δὲν ἀπέχει πολὺ ἀπ' ἡμῶν ὁ χρόνος καθ' ὃν τὸ ζῶον τοῦτο θὰ ἐκλείψῃ ὀλοτελῶς, καταδιωκόμενον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Γνωρίζουσι βεβαίως οἱ μικροὶ μας ἀναγνώσται ὅτι εἰς πᾶσαν χώραν ἐφ' ὅσον οἱ κάτοικοι γίνονται πολυαριθμότεροι καὶ ἐφ' ὅσον προοδεύουσι εἰς τὸν πολιτισμὸν, ἐπὶ τοσοῦτον τὰ ἀγρία ζῶα ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ ὀλιγοστεύουσιν, ἐάν δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἐξημερωθῶσι διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς σύντροφοι καὶ ὑπέρτεροι τοῦ ἀνθρώπου.

ΚΑΛΗΝ ΗΜΕΡΑΝ!

Καλὴν ἡμέραν εὐχομαι,
Ὁ ἥλιος ἐφάνη,
Ἡ γῆ στολὴν λαμβάνει,
Λαμπρὰ καὶ χρυσαυτήν.
Μὲ τὴν βροσὴν ἐξύπνησαν,
Τοῦ δάσους τὰ πουλάκια·
Μὲ νέα τραγουδάκια,
Ἐρνοῦν τὸν Ποιητήν.

Καλὴν ἡμέραν εὐχομαι,
Καὶ πρῶτον ἐκ καρδίας.
Προσέφρω εὐλογίας,
Καὶ λέγω προσευχὴν.
Καὶ τοῦ Ἐφίστου δέομαι,
Αὐτὸς νὰ μ' ὁδηγήσῃ,
Αὐτὸς νὰ μοῦ φωτίσῃ
Τὸν νοῦν καὶ τὴν ψυχὴν.

Καλὴν ἡμέραν εὐχομαι,
Γονεῖς ἀγαπημένοι.
Περνᾶτε εὐτυχισμένοι,
Τὸν βίον τὸν θνητόν.
Ὁ Πλάστης ὁ πανάγαθος,
Χαρὰν νὰ σᾶς χάρισῃ
Κ' ἐμὲ νὰ καταστήσῃ
Παιδί ἀγαπητόν.

Α. Α. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ.

ΠΑΡΕΝΘΕΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

ΤΩΝ ΝΕΦΩΝ.

Περὶ ἤλεκτρισμοῦ.

Εἶπομεν, φίλοι ἀναγνώσται, εἰς τὰ δύο προηγούμενα φύλλα τῆς Διαπάλασως τῶν Παίδων, τί εἶνε τὰ νέφη καὶ τί ἡ βροχὴ, ὡς ὑπεσχέθημεν δὲ νὰ σᾶς εἰπωμεν εἰς τὸ παρὸν τί εἶνε ἡ χιών, ἀλλὰ, ἐπειδὴ δὲν ἤλθεν ἀκόμη ἡ χιών νὰ λευκάνῃ τὰ ὄρη μας, θὰ μᾶς ἐπιτρέψητε νὰ τὴν περιμενῶμεν καὶ ἐν τῷ μετὰξὺ νὰ σᾶς εἰπωμεν ἄλλο τι, ὅπερ εἶνε λίαν συνδεδεμένον μετὰ τὰ νέφη καὶ τὴν βροχὴν καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ τὸ γνωρίζητε. Ὁμῶς ὁμιλήσωμεν δηλαδὴ περὶ τῆς ἀστραπῆς καὶ τῆς βροντῆς καὶ τέλος περὶ τοῦ καταστρεπτικοῦ κεραυνοῦ περὶ τοῦ ὁποίου θὰ ἠκούσατέ ποτε μετὰ φρίκης καμμίαν διήγησιν.

Ἄλλὰ σεις θὰ ἀνυπομονῆτε καὶ θὰ ἐπιθυμῆτε νὰ σᾶς εἰπῶ μετ' ὀλίγας λέξεις τί εἶνε ἡ ἀστραπὴ, ὁ κεραυνὸς καὶ οὕτω νὰ τελειώσωμεν. Αἱ! δὲν εἶνε ὅμως πολὺ εύκολον μετ' ὀλίγας λέξεις νὰ ἐνοήσῃ τις τόσο σπουδαῖα πράγματα! Καὶ ἡ ἀστραπὴ καὶ ἡ βροντὴ καὶ ὁ κεραυνὸς ἔχουσι μίαν κοινὴν αἰτίαν, τὸν ἤλεκτρισμὸν. Τί εἶνε ὅμως ἤλεκτρισμὸς; Εἶνε ἅρα γε πρᾶγμα τι τὸ ὁποῖον δυνάμεθα νὰ δεῖξωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας; Ὀχι, φίλοι μου, ὁ ἤλεκτρισμὸς εἶνε κατὰ τι τὸ ὁποῖον οὐδεὶς εἶδε, οὐδεὶς ἐψηλάφησε. Ἰσχύουσιν πολλὰ πράγματα ἀόρατα, τῶν ὁποίων τὴν ὑπαρξίν μόνον συμπεραίνωμεν ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα παράγουσι, καὶ ἅτινα περιπίπτουσιν εἰς τὰς αἰσθήσεις μας. Τοῦτο συμβαίνει καὶ μετὰ τὸν ἤλεκτρισμὸν. Προσέξατε τώρα εἰς ὅσα θὰ εἰπῶ, ὅπως καὶ σεις ἐνοήσητε τί εἶνε ὁ ἤλεκτρισμὸς.

Γνωρίζετε τὰς κίτρινας ἐκείνας πίππας αἱ ὁποῖαι εἶνε κατεσκευασμέναι ἀπὸ ἤλεκτρον (τὸ λεγόμενον κεχρημπάρι) καὶ μετὰς ὁποίας πολλοὶ ἐκ τῶν πατέρων σας κινύζουν τὰ σιγάρον των; Ζητήσατε μίαν τοιαύτην πίππαν καὶ κάμτετε ὁ, τι θὰ σᾶς εἰπῶ. Τρίψατε τὴν πίππαν μετὰ ἐν τεμάχιον μαλλίνου ὑφάσματος ἐπὶ ὀλίγα λεπτὰ τῆς ὥρας, καὶ ἀκολούθως πλησιάσατέ τὴν εἰς μίαν τρίχα,

ἢ εἰς ἐν μικρὸν ἄχυρον, ἢ εἰς ἐν ἄλλο μικρὸν, ελαφρὸν πρᾶγμα· τότε θέλετε εἶδει ὅτι ἡ θρίξ, τὸ ἄχυρον ἔλκονται καὶ προσκολλῶνται εἰς τὴν πίππαν. Ἡ πίππα εἶνε ἡ αὐτὴ, δὲν ἠλλάξεν, ἐντοσούτω ἔπαθε κατὰ τι, τὸ ὁποῖον, χωρὶς νὰ ἀλλοιωσῇ τὴν μορφήν ἢ τὴν οὐσίαν τῆς, τῇ ἔδωκε τὴν νέαν αὐτὴν ιδιότητα. Αὐτὸ τὸ ἀγνωστον κατὰ τι, τὸ ὁποῖον οὐτε βλέπετε οὐτε αἰσθάνεσθε, ἀλλὰ τὸ ὁποῖον ἐνοεῖτε μόνον ἐκ τοῦ ἀποτελέσματός του, ὀνομάσθη ἤλεκτρισμὸς· καὶ ὀνομάσθη οὕτω, διότι κατὰ πρῶτον εἰς τὸ ἤλεκτρον παρετηρήθη. Ὀχι μόνον τὸ ἤλεκτρον τριβόμενον ἠλεκτριζέται, ἀλλὰ καὶ ἡ ὕλη καὶ ἡ ῥητίνη ἢ ὁποῖα ἀποτελεῖ τὸν γνωστόν σας σφραγιστικὸν κηρὸν, δι' οὗ σφραγίζομεν τὰς ἐπιστολάς, καὶ τέλος ὅλα τὰ σώματα τριβόμενα ἀποκτώσι τὴν ιδιότητα τοῦ ἤλεκτρισμοῦ.

Ἄλλὰ ὅλα τὰ σώματα δὲν διατηροῦσι τὸν ἤλεκτρισμὸν των· ὑπάρχουσι πολλὰ καθὼς ἡ ὕλη, ἡ ῥητίνη καὶ ἄλλα, τὰ ὁποῖα ἠλεκτριζόμενα διατηροῦσι τὸν ἤλεκτρισμὸν των ἐπὶ τινα λεπτὰ τῆς ὥρας, ἀλλὰ δὲ πάλιν, καθὼς τὰ μέταλλα, ἠλεκτριζόμενα, χάνουσι εἰς τὴν ἰδίαν στιγμὴν τὸν ἤλεκτρισμὸν των, τὸν ἀφίνοσι δηλ. νὰ φύγῃ. Τὰ διατηροῦντα τὸν ἤλεκτρισμὸν των ὀνομάσθησαν κακοὶ ἀγωγοὶ τοῦ ἤλεκτρισμοῦ, ἐνῶ τὸναντίον τὰ σώματα τὰ ἀφίνοντα νὰ διαφύγῃ ἀμέσως ὁ ἤλεκτρισμὸς των ὀνομάζονται καλοὶ ἀγωγοὶ τοῦ ἤλεκτρισμοῦ. Ἐνοηθεῖσθε, μικροὶ μου ἀναγνώσται, καλῶς τὰς λέξεις ταύτας, διότι δὲν εἶνε ἀνευ σημασίας καὶ πολὺ θὰ μᾶς χρησιμεύσωσι καὶ ἄλλοτε.

Μήπως ὅμως νομίση τις ἐξ ὑμῶν ὅτι μόνον αἱ νεκρὰ καὶ ἀψυχαὶ οὐσίαι, καθὼς ἡ ὕλη, ἡ ῥητίνη κλ. ἠλεκτριζόνται; Ὀχι· καὶ καθὼς ἀπὸ σᾶς δύναται νὰ ἠλεκτρισθῇ τὸ περιεργον δὲ εἶνε ὅτι τὰ ἀνθρώπινον σῶμα εἶνε καθὼς τὰ μέταλλα, καλὸς ἀγωγὸς τοῦ ἤλεκτρισμοῦ, διότι ὁ ἤλεκτρισμὸς του τόσο ταχέως φεύγει, ὥστε δὲν δύναται νὰ ἀνακαλυφθῇ, ἐάν δὲν ληφθῇ μὴ πρόνοια περὶ τῆς ὁποίας ἀμέσως θὰ σᾶς ὁμιλήσω. Εἰς ὅμως ἐξ ὑμῶν μοὶ φκίνεται ὅτι μετ' ἐρωτᾶ: «Μᾶς

λέγετε, ὅτι ὁ ἤλεκτρισμὸς φεύγει τάχιστα καὶ χάνεται ἀπὸ τὰ σώματα, τὰ ὁποῖα εἶνε καλοὶ ἀγωγοὶ τοῦ ἤλεκτρισμοῦ· τι ἅρα γε γίνεται;» Δικαίᾳ ἡ ἐρώτησις· ὑπάρχει μία μεγάλη ἀποθήκη, εἰς τὴν ὁποῖαν διασπείρεται πᾶσα ποσότης ἤλεκτρισμοῦ, ἡ ἀποθήκη δὲ αὐτὴ εἶνε ἡ γῆ. Ἴδὼν λοιπὸν εἰς ἀνθρώπος, κρατῶν ράβδον μεταλλικὴν, τρίβῃ αὐτὴν διὰ τινος ὑφάσματος, ὅπως τὴν ἤλεκτριση, ὁ ἐπὶ τῆς ράβδου ἀναπτυσσόμενος ἤλεκτρισμὸς φεύγει καὶ χάνεται εἰς τὴν γῆν διὰ μέσου τοῦ σώματός του, τὸ ὁποῖον εἶνε καλὸς ἀγωγὸς τοῦ ἤλεκτρισμοῦ. Ἐάν ὅμως ἡ ράβδος αὐτὴ ἢ μεταλλικὴ φέροι μίαν λαβὴν ὑελίνην, τὴν ὁποῖαν κρατεῖ εἰς τὴν χεῖρά του ὁ ἀνθρώπος, τότε, ὁ ἀναπτυσσόμενος ἤλεκτρισμὸς ἐπὶ τῆς ράβδου τῆς μεταλλικῆς; διατηρεῖται ἐπ' αὐτῆς. Πῶς ἅρα γε τώρα συμβαίνει, ὥστε ἡ μεταλλικὴ ράβδος νὰ διατηρῇ τὸν ἤλεκτρισμὸν τῆς; πολὺ εύκολον εἶνε· διότι μετὰξὺ τῆς μεταλλικῆς ράβδου καὶ τῆς χεῖρός του ἀνθρώπου ὑπάρχει ἡ ὑελίνη λαβὴ, ἡ ὁποῖα εἶνε κακὸς ἀγωγὸς τοῦ ἤλεκτρισμοῦ. Αἱ τοιαῦται λοιπὸν οὐσίαι, δηλ. οἱ κακοὶ ἀγωγοὶ τοῦ ἤλεκτρισμοῦ χρησιμεύουσιν, ὅπως ἀπομονώσι τοὺς καλοὺς ἀγωγούς τοῦ ἤλεκτρισμοῦ, καὶ δι' αὐτὸ ὀνομάσθησαν καὶ ἀπομονωτήρες. Αὐτὴ ἦτο ἡ πρόνοια, τὴν ὁποῖαν σᾶς ἔλεγον ἀνωτέρω ὅτι πρέπει νὰ λαμβάνωμεν, ὁσάκις θέλωμεν νὰ ἠλεκτρίσωμεν ἐν σῶμα, τὸ ὁποῖον εἶνε καλὸς ἀγωγὸς τοῦ ἤλεκτρισμοῦ, τουτέστι πρέπει τὰ τὸ χωρῖσωμεν ἀπὸ τῆς γῆς, ἢ ἀπὸ τοῦ σώματος ἡμῶν, διὰ τινος κακοῦ ἀγωγοῦ τοῦ ἤλεκτρισμοῦ, καὶ ὡς τοιοῦτος χρησιμεύει ἡ ὕλη.

Σᾶς εἶπον ὅτι μία ράβδος ἐξ ὕλου καὶ ἄλλη μία ἐκ ῥητίνης (καὶ πρὸς εύκολίαν μας ἂς ὑποθέσωμεν μίαν ράβδον ἐκ σφραγιστικοῦ κηροῦ) τριβόμεναι ἠλεκτριζόνται· ἀλλὰ ὁ ἤλεκτρισμὸς τῆς ὑελίνης ράβδου διαφέρει ἀπὸ τὸν ἤλεκτρισμὸν τῆς ράβδου τοῦ σφραγιστικοῦ κηροῦ. Ποῦ συνίσταται ὅμως ἡ διαφορὰ αὕτη; Προσέξατε εἰς τὸ ἀκόλουθον πείραμα τὸ ὁποῖον εἶνε ἀπλοῦν. Ἰποθέσατε ἐν μικρὸν τεμάχιον ἄχυρου δεδεμένον εἰς τὸ ἄκρον ἐνός

νήματος μετάξης (ή μετάξα κατατάσσεται εις τους κακούς αγωγούς του ηλεκτρισμού). Ύποθέτατε ότι κρατείτε εις την χείρ σας τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ νήματος τῆς μετάξης, ὥστε τὸ ἄκρον κρέμαται ελεύθερον. Ἐάν τώρα εἰς ἀπὸ τοὺς μικροὺς συντρόφους σας κρατῆτε μίαν ῥάβδον ὑελίνην καὶ μίαν ἐκ σφραγιστικῆς κηροῦ ηλεκτρισμένης, καὶ πλησιάσῃ εἰς τὸ κρεμάμενον ἄκρον πρῶτον τὴν ὑελίνην ῥάβδον π. γ. ἢ ἴδητε, ὅτι τὸ μικρὸν ἄκρον φέρεται καὶ προσκολλάται ἐπὶ τῆς ὑελίνης ῥάβδου, ἀλλὰ ἄμα προσκολληθῆ, ἀμέσως ἀπομακρύνεται, ἀποθωθεῖται καθὼς ἠθέλατε εἶπει ὀρθότερον, καὶ τότεν περισσότερον ἀποθωθεῖται, ὅταν πλησιάσῃ πρὸς αὐτὸ ἢ ὑελίνην ῥάβδον. Ἐάν, ἐνῶ οὕτω ἀποθωθεῖται ὑπὸ τῆς ὑελίνης ῥάβδου τὸ ἄκρον, πλησιάσῃ ὁ σύντροφός σας τὴν ῥάβδον τοῦ σφραγιστικοῦ κηροῦ, τότε τὸ ἄκρον, τὸ ὅποιον ἔφραυε τὴν ὑελίνην ῥάβδον, ἔρχεται καὶ προσκολλάται εἰς τὴν ῥάβδον τοῦ σφραγιστικοῦ κηροῦ. Δὲν ἐνοεῖτε τώρα καὶ εἴτε ὅτι ὁ ηλεκτρισμός τῆς ὑελίνης ῥάβδου διαφέρει ἀπὸ τὸν ηλεκτρισμὸν τῆς ῥάβδου τοῦ σφραγιστικοῦ κηροῦ; Βεβαίως, νομίζω· διότι τὸ ἄκρον τὸ ὅποιον ἢ ὑελίνην ῥάβδος ἀποθωθεῖ, τὸ αὐτὸ ἄκρον ἢ ῥάβδος τοῦ σφραγιστικοῦ κηροῦ τὸ προσελκίσει. Εἰς τὰ δύο αὐτὰ εἶδη τοῦ ηλεκτρισμοῦ ἔδωκαν οἱ σοφοὶ διάφορα ὀνόματα, τὸν μὲν τῆς ὑελίνης ῥάβδου ηλεκτρισμὸν ὠνόμασαν *θετικόν*, τὸν δὲ τοῦ σφραγιστικοῦ κηροῦ ἀρνητικόν ηλεκτρισμὸν· παρετήρησαν δὲ, ὅτι, *ὅταν δύο σώματα φέρουσι τὸ αὐτὸ εἶδος τοῦ ηλεκτρισμοῦ, ἀπωθούνται, ἐνῶ τοῦ κατ'ἄντιον, ὅταν τὸ ἓν φέρῃ τὸ ἓν εἶδος καὶ τὸ ἄλλο τὸ ἕτερον εἶδος τοῦ ηλεκτρισμοῦ τότε ἀμοιβαίως ἔλκονται.*

Ἐάν παρατηρήσωμεν εἰς τὸ σκότος τὰ σώματα τὰ ὅποια ηλεκτρίζομεν, τρίβοντες αὐτὰ μετὰ ξύλον ὑφάσματος, βλέπομεν ὅτι μία ἀμυδρὰ λάμψις φωτὸς διαχέεται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῶν. Τὸ φαινόμενον εἶνε περιέργον καὶ ὠραῖον. Ἀλλὰ ἐάν ἢ ποσότης τοῦ ηλεκτρισμοῦ ἐπὶ τοῦ τριβομένου σώματος εἶνε πολὺ μεγάλη, τότε, ἄμα προσεγγίσει τις ἓνα ἐκ τῶν δακτύλων του εἰς τὸν ηλεκτρι-

σμένον σῶμα, αἰσθάνεται εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου του ἐν ελαφρότατον κέντημα, καὶ παρατηρεῖ ὅτι ταύτοχρόνως εἰς μικρὸν φωτεινὸν σπινθῆρα γίνεται μεταξύ τοῦ ηλεκτρισμένου σώματος καὶ τοῦ δακτύλου του. Ὁ σπινθῆρ αὐτός ὀνομάζεται *ηλεκτρικὸς σπινθῆρ*.

«Τὶ περίεργα πράγματα» ἀναφωνεῖ εἰς ἐξ ὑμῶν, ἄλλος δὲ τις μοι λέγει: «Ποῦ τὰ περιεργὰ, τὰ περιεργὰ καὶ τοῦ κεραυνοῦ, περὶ τῶν ὁποίων ἐν ἀρχῇ τῆς διηγήσεώς σας ὑπεσχέθητε νὰ μᾶς ὁμιλήσῃτε;» Ναί· εἶνε ἀληθές, ὑπεσχέθημι νὰ μᾶς ὁμιλήσω περὶ αὐτῶν, καὶ, ὅταν ἤρχισα νὰ γράφω, αἱ ἀστραπαὶ καὶ οἱ κεραυνοὶ διεσχίζον τὴν τρικυμιωδῆ ἀτμοσφαιρὰν ἐσκέφθημι ὅμως, ὅτι, ἐάν δὲν ὀπλίζον τὴν διάνοιά σας μετὰ τὰς ὀλίγας αὐτὰς γνώσεις, περὶ τοῦ ηλεκτρισμοῦ, αἱ ἀστραπαὶ καὶ οἱ κεραυνοὶ ἤθελον τόσον μᾶς συγχίσει, ὥστε θά ἦτο φόβος μήπως, ἀντὶ νὰ εὐχαριστήσω τὸν νοῦν σας, τὸν ἐθαμβώων καθὼς θαμβοῦνται καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ σας εἰς τὴν ἐμφάνισιν τῆς ἀστραπῆς καὶ κλείονονται, ὅπως ἀποφύγωσι τὴν ὑπερβολικὴν λάμψιν!

Περιμένετε λοιπὸν, μικροὶ μου φίλοι, τὸ προσεχὲς φύλλον τῆς *Διαπλάσεως τῶν Παίδων*, τὸ ὅποιον θὰ μᾶς ἔλθῃ μετὰ ἀστραπὰς καὶ κεραυνούς. ΜΙΑΤ. Η... *

ΟΡΙΣΜΟΙ

ΤΕΚΝΟΝ.—Τὶ διαφέρει, μητέρα, ἢ ἀλαζονεὶα τῆς ὑπερηφάνειας;

ΜΗΤΕΡ.—Ἡ ὑπερηφάνεια, παιδί μου, εἶνε ἰδιότης τῶν βαρέων κεφαλῶν, ἢ δὲ ἀλαζονεὶα τῶν ἐλαφρῶν. *

ΤΕΚΝΟΝ.—Τὶ διαφέρει ἢ ταπεινοφροσύνη τῆς χαμηροπείας;

ΜΗΤΕΡ.—Διὰ νὰ εἶνὲ τις ταπεινόφρων, τέκνον μου, πρέπει νὰ ἴσταται ὑψηλὰ· διὰ τὸ δεύτερον ὅμως ἀρκεῖ καὶ νὰ ἔρπη τις χαμαί. ΚΑ Μ. ΓΡ. Κ. *

Ἡ ἐκπαίδευσίς εἶνε κλειδωνιά, ἢ ἢ κλειδί εἶνε ἢ μελέτη.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

!!! ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ !!!

Τίς ἐκ τῶν μικρῶν μᾶς φίλων δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ λαμβάνῃ «τὴν Διάπλασιν» δις τοῦ μηνός; Πάντες βεβαίως θέλετε τοῦτο. Ἀλλ' ἴσως μᾶς εἰπώσι τινες: «Καὶ τίς εἶνε δυνατόν νὰ τὴν λαμβάνωμεν, ἀρκεῖ νὰ πληρώσωμεν τριπλάσιον τὴν συνδρομὴν τῆ;!»

Ὀχι, μικροὶ μᾶς φίλοι, ὄχι,

Δὲν αὐξάνομεν τὴν συνδρομὴν οὐδὲ κατὰ ἐν λεπτόν!

Πῶς εἶνε δυνατόν, θὰ μᾶς εἰπτε καὶ πάλιν, νὰ διπλασιασθῇ ἢ ἐκδοσὶς αὐτῆς *Διαπλάσεως* χωρὶς νὰ διπλασιασθῇ καὶ ἡ συνδρομὴ τῆς;

Τοῦτο εἶνε δυνατόν

μόνον ἐάν

Οἱ συνδρομηταὶ μᾶς πενταπλασιασθῶσι

Πράγμα εὐκολώτατον

καὶ τὸ ὅποιον ἐξαρτᾶται μόνον ἀπὸ:

ΥΜΑΣ!

Διότι ἐάν ἕκαστος ἐξ ὑμῶν κάμῃ

Τέσσαρας ΝΕΟΥΣ Συνδρομητάς.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν συνδρομητῶν πενταπλασιάζεται καὶ τότε θὰ ἔχετε «τὴν Διάπλασιν»

Δις τοῦ μηνός!

Καὶ τίς ἐξ ὑμῶν δὲν ἔχει τέσσαρας ὁμήλικας φίλους ἢ συγγενεῖς, οἱ ὅποιοι δὲν λαμβάνουσι «τὴν Διάπλασιν», διότι δὲν ἔτυχε νὰ τὴν γνωρίσωσι; καὶ τίς ἐξ ὑμῶν δὲν ἔχει τὴν εὐγλωττίαν καὶ πειθῶ ὅπως πείσῃ αὐτούς νὰ γίνωσι συνδρομηταὶ εἰς ἐν περιοδικὸν εὐφθητότατον, γραφόμενον ἐπιτήδεον διὰ παιδίκα καὶ κοράσια, τοσοῦτον ὠραῖον, τερπνόν, διδακτικόν, με εἰκόνας, με ποιήματα, με διηγήματα, με μύθους, με διαλόγους, με ἀστεῖα, με ἱστορίαν, με ἀνέκδοτα, με συμβουλίας, με αἰνίγματα, με ζωολογίαν, με φυσικὴν, με βοτανικὴν, με μετεωρολογίαν, καὶ με χίλια ἄλλα τόσα ὠραῖα πράγματα, καὶ τέλος

Μετὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας
καὶ

Μετὰ τὴν σύστασιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου

ΑΚΟΥΕΤΕ, μικροὶ μᾶς φίλοι, ΑΚΟΥΕΤΕ;

Ἐνεργήσατε λοιπὸν διὰ τῶν συγγενῶν σας, διὰ τῶν φίλων σας, δείξατε τὴν εὐφροσύνην σας, τὴν νοημοσύνην σας, τὴν δραστηριότητά σας· παρακαλέσατε τοὺς γονεῖς σας νὰ μᾶς διευκολύνωσι εἰς τὰς ἐνεργείας σας, ἀφοῦ ὄχι μόνον εἴτε οἱ ἴδιοι θὰ ὠφελήθητε, διότι θὰ λαμβάνετε δις τοῦ μηνός «τὴν Διάπλασιν», ἀλλὰ καὶ τοὺς φίλους σας θὰ ὠφελήθητε, γινόμενοι εἰς

ἡ αἰτία νὰ ἀναγινώσκωσι «τὴν Διάπλασιν» ἢ ὅποια σκοπὸν ἔχει νὰ ὠφελῇ τοὺς ἀναγνώστας, τῆς, καὶ ἡ ὅποια ἐπομένως θὰ ὠφελῇ καὶ αὐτοὺς.

Γενικὸν λοιπὸν σύνθημα

Ὅλων μας τῶν μικρῶν φίλων ἀπὸ σήμερον ἄς εἶνε :

Ἐκαστος ἀνὰ τέσσαρας συνδρομητάς!

Ὅσοι ὁμως δύνασθε νὰ ἐγγράψετε καὶ περισσοτέρους ἐγγράψατέ τους, διότι συλλογησῆτε ὅτι θὰ εὐρεθῶσι ἴσως ἄλλοι οἱ ὅποιοι, μολοντί ἔχουσι τὴν προθυμίαν καὶ μολοντί θὰ προσπαθῶσι πολὺ, δὲν θὰ δυνήθωσι ὁμως νὰ κάμωσι οὔτε ἓνα νέον συνδρομητὴν, ἕνεκα τῆς μικρᾶς τῶν ἡλικίας, ἢ ἕνεκα ἄλλων αἰτίων.

Ἡμεῖς ἐντοσοῦτω, μικροὶ μας φίλοι, κρίνοντας ἀπὸ τὸ εὐγενὲς ἐνδιαφέρον τοῦ ὁποῖον ἐδειξάτε μέχρι τοῦδε ὑπὲρ «τῆς Διαπλάσεως» καὶ ἀπὸ τὴν θερμοτάτην σας πρὸς αὐτὴν ἀγάπην, ἔχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι πάντες θὰ ἐνεργήσατε ὅπως ἡ τρυφερά σας καρδιά θὰ σᾶς ὑπαγορεύσῃ καὶ ὅπως οἱ φιλόστοργοι γονεῖς σας θὰ σᾶς συμβουλεύσωσι, ἵνα κατορθώσατε νὰ περταπλασιάσατε τοὺς συνδρομητάς, ἀφοῦ μάλιστα εἰς ἀνταμοιβὴν τῶν θυσιῶν σας καὶ εἰς βράβευσιν τῆς ἱκανότητός σας καὶ τῆς φιλομουσίας σας, ἡ φίλη σας «Διάπλασις» θὰ σᾶς ἐπισκέπτεται τότε δις τοῦ μηνός!

Τοῦτο μόνον δὲν δυνάμεθα νὰ μαντεύσωμεν :

Ποιοὶ ἄρα γε θὰ φανῶσι προθυμότεροι εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν: οἱ μικροὶ μας συνδρομητῆρι ἢ οἱ μικροὶ μας συνδρομηταί; Ἀλλὰ καὶ τοῦτο θὰ τὸ ἴδωμεν καὶ θὰ τὸ ἴδητε καὶ σὺς καὶ ΟΛΟΣ Ο ΚΟΣΜΟΣ! διότι:

Θὰ δημοσιεύωμεν μὲ κεφαλαῖα γράμματα τὰ ὀνόματα ὁλων τῶν μικρῶν μας φίλων, οἱ ὅποιοι θὰ ἔχωσι τὴν εὐγένειαν νὰ κάμωσι ΝΕΟΥΣ συνδρομητάς εἰς «τὴν Διάπλασιν», συγχρόνως δὲ θὰ σημειώωμεν καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν τῶν συνδρομητῶν, τοὺς ὁποίους ἕκαστος ἠδυνήθη νὰ κάμῃ.

Ἀλλὰ εἰς ὅλας σας τὰς ἐνεργείας σᾶς συνιστῶμεν ταχύτητα· διότι περὶ τὰς ἀρχὰς Δεκεμβρίου πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὅλα τὰ ἀποτελέσματα.

!!! ΕΜΠΡΟΣ ΛΟΙΠΟΝ !!!

Ἀποσπάσατε τὴν ἀγγελίαν τὴν ὅποιαν βλέπετε ἀντικρὺ καὶ ἀρχίσατε ἀπὸ τοῦδε μὲ καρδιά τὸ ἔργον, διὰ τοῦ ὁποῖου καὶ μόνου θὰ κατορθώσατε νὰ ἐκδίδωται

Δις τοῦ μηνός

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ.

ΥΠΕΡΟΓΡΑΦΟΝ.— Ἀπὸ πάντα συνδρομητῆν τὸν ὅποιον θὰ ἐγγράψετε ἐν τῇ ἀγγελίᾳ πρέπει νὰ λαμβάνετε καὶ τὴν συνδρομὴν του, ἢ ὅποια, ὡς γνωρίζετε, εἶνε προπληρωτέα. Καὶ ὅταν εἰσπράξατε ὅλας τὰς συνδρομὰς τὰς ἐσωκλείετε μετὰ τῆς ἀγγελίας καὶ μετὰ τῆς ἰδικῆς σας συνδρομῆς ἐντὸς ἐπιστολῆς σας, τὴν ὅποιαν ἀποστέλλετε ἐπὶ σου τὰ σὺς κατ' εὐθείαν πρὸς ἡμᾶς, μὲ τὴν ἐξῆς ἐπιγραφήν:

Πρὸς τὸ Γραφεῖον «τῆς Διαπλάσεως τῶν Παίδων»

Ὁδὸς Ἐρμού 72, πρὸ τῆς Καπηλαρίας,

Εἰς ἈΘΗΝΑΣ.

Ἐντὸς τῆς ἐπιστολῆς δὲν δύνασθε νὰ θέτητε χάλκινα ἢ ἀργυρᾶ νομίσματα, δύνασθε ὁμως νὰ θέτητε χαρτονομίσματα καὶ γραμματόσημα ἑλληνικά. Οἱ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἐδραζόμενοι δύνασθε νὰ ἀποστέλλητε χρυσὰ νομίσματα ἢ καὶ γραμματόσημα Γαλλικὰ ἢ Ἀγγλικὰ. — Αἱ ἐπιστολαὶ σας οὕτω σταλλόμεναι λαμβάνονται ἀσφαλῶς, καὶ ἡμεῖς θὰ σᾶς ἀπαντῶμεν ἐγκαίρως περὶ τῆς παραλαβῆς αὐτῶν. — Ἐπιστολαὶ ἀποστέλλόμεναι πρὸς ἡμᾶς μετὰ ὀνομάτων συνδρομητῶν, ἀλλ' ἄνευ συνδρομῶν εἶνε ὡς νὰ μὴ ἐστάλησαν.

ΑΓΓΕΛΙΑ

Ἀπὸ τῆς 1^{ης} Ἰανουαρίου 1881 «ἡ Διάπλασις τῶν Παίδων» θὰ ἐκδίδωται δις τοῦ μηνός, ἐὰν οἱ συνδρομηταί τῆς πενταπλασιασθῶσιν.

Τὴν φροντίδα ταύτην τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συνδρομητῶν ἀναθέτομεν κατὰ μέγα μέρος εἰς τοὺς μικροὺς καὶ εὐφυεῖς συνδρομητάς μας καὶ συνδρομητῆριάς μας.

Παρακαλοῦμεν δὲ πάντας τοὺς Ἑλληνόπαιδας ἑκατέρου τοῦ φύλου, ὅσους οἱ φίλοι των καὶ συνδρομηταί μας θὰ παρακαλέσωσι νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταί, νὰ μὴ τοῖς ἀρνηθῶσι τὴν χάριν ταύτην, διότι «ἡ Διάπλασις» θὰ εἶνε δι' αὐτοὺς πολὺ καλὴ φίλη, ὡς θὰ ἴδωσι κατόπιν καὶ μόνοι των, καὶ καθὼς πάντες ὁμολογοῦσιν.

Ὅσοι θέλουσιν νὰ γίνωσι συνδρομηταί γράψουσιν εὐαναγνώστως εἰς τὴν ὀπισθεν σελίδα τὸ ὄνομά των, τὸν τόπον εἰς ὃν κατοικοῦσι καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν συνδρομῶν, συνεχνοῦνται δὲ μετὰ τοῦ ἐπιφέροντος τὴν παρούσαν ἀγγελίαν περὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἀντιτίμου τῆς συνδρομῆς των πρὸς τὸ Γραφεῖόν μας.

Συνδρομὴ ἐτησίᾳ	} Ἐν Ἑλλάδι..... φρ. 2
καὶ	
μόνον προπληρωτέα	

Δὲν πιστεύομεν νὰ εὐρεθῇ παιδίον ἢ κοράσιον ἑλληνικῆς οἰκογενείας, τὸ ὅποιον θὰ ἀρνηθῇ τὴν ἀπόκτησίν τὸσφ καλῆς φίλης οἶα «ἡ Διάπλασις», καὶ τῆς ὁποίας ἡ συνδρομὴ εἶνε τὸσφ μικρά.

Ἐν Ἀθῆναις τὴν 1 Ὀκτωβρίου 1880.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ.

γ
 δ
 ε
 ρ
 ζ
 η
 θ
 ι
 κ
 λ
 μ
 ν
 ξ
 ο
 π
 ρ
 σ
 τ
 υ
 φ
 χ
 ψ
 ω
 Ω
 Α
 Β
 Γ
 Δ
 Ε
 ΣΤ
 Ζ
 Η
 Θ
 Ι
 Κ
 Λ
 Μ
 Ν
 Ξ
 Ο
 Π
 Ρ
 Σ
 Τ
 Υ
 Φ
 Χ
 Ψ
 Ω
 Α
 Β
 Γ
 Δ
 Ε
 ΣΤ
 Ζ
 Η
 Θ
 Ι
 Κ
 Λ
 Μ
 Ν
 Ξ
 Ο
 Π
 Ρ
 Σ
 Τ
 Υ
 Φ
 Χ
 Ψ
 Ω

Όνομα και επώνυμον	Διαμανή	Ποσόν συνδρομῶν.
		•

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΚΟΥΚΛΑΣ.

"Ω! συμφορά! η κούκλα μου απέθαν' ανεκρόθη·
 Μάταιον κόπον χάνετε να με παρηγορήτε.
 'Εργάγισ' η καρδιά μου, τὸ δάκρυ μου ἐσοθή.
 Αὐτὴ δὲν ἀνασταίνεται με ὅσα κ' ἂν εἰπῆτε.
 "Ἡ κεφαλὴ της βέβαια κατόπιεν τόσου κτύπου
 'Εθραύσθη καὶ εἶν' ἀδύνατον νὰ εἶχῃ θεραπείαν.
 "ὦ Ολίφις! δὲν θὰ παύσωμεν πλέον ἐντὸς τοῦ κήπου...
 'Ὁ θάνατός σου, κούκλα μου, με φέρ' ἀπελπισίαν.
 Καλὲ, τί κτύπος φοβερός! 'Εγὼ στὰν θυμοῦμαι
 Τὸ πέναιμον 'ποῦ ἔκαμε στὸ μάρμαρον ἐπάνω,
 Τὰ νεῦρά μου με κιάουνε, ἀμέσως ἄλλοτοῦμαι,
 Καὶ—δὲν σὰς λέγω ὑπερβολὴν· τὸ λογικόν μου χάνω.
 "Ἡ κεφαλὴ της ἔσπασεν! Δὲν εἶνε τοῦτο μόνον.
 Φαίνεται κ' ἡ καρδιά της θὰ ἦτο μαραμμένη...
 Τώρα ἐνθυμοῦμαι! βέβαια! τὸ εἶχε πάρει πόνον
 'Επειδὴ χθὲς ἀπ' τὸ πρωὶ τὴν εἶχα ἀμελημένην.
 Κι' ὅτε χθὲς βράδον ἡ θεία μου μ' ἔδωκε μίαν ταινίαν
 Καὶ μ' εἶπεν ὅτι γίνεται τῆς κούκλας λιμοδέτης
 'Εγὼ τὴν 'πῆρα κ' ἔστρεξα ἀμέσως κατ' εὐθείαν
 Ναῦρον τὴν γάταν τὴν μικρὰν τῆς ἀδελφῆς μου Καίτης.

Καὶ τοῦτο τῆς ἐκέντησε βαθέως τὴν καρδίαν,
 Καὶ σήμερον ἐξέπνευσε χωρὶς νά μου 'μιλήσῃ
 Χωρὶς κ' ἐγὼ νὰ θυνηθῶ συγγνώμης λέξιν μίαν
 Ν' ἀκούσω ἀπ' τὰ χεῖλῃ της.....

Πλὴν τώρα πρέπει παρευθὺς ἀπόφασιν γενναίαν
 Νὰ λάβω· πρέπει ὁ νεκρὸς ἄταφος νὰ μὴ μείνῃ.
 Θὰ σκάψω τάφον στὴν ἀδελὴν κοντὰ εἰς τὴν ἰτίαν,
 'Στὴν θείαν δπου ἔθαψα προχθὲς τὸ καναρίνι.

Θὰ ετοιμάσω ἔπειτα κηδείαν καθὼς πρέπει,
 Καὶ μετὰ θρήνων καὶ κλαυθμῶν θὰ τὴν ἀκολουθήσω.
 Θὰ βάλω στὸ κατέλλον μου πένθιμον μαῦρον κρέπι,
 Καὶ πρὸ τοῦ τάφου θλιβερόν λόγον θὰ ἐκφωνήσω.

"Ἐπειτα τὸν πατέρα μου θὰ τὸν παρακαλέσω,
 Νὰ μ' ἐπιτρέψῃ εὐλίμιον στὸν τάφον τῆς μνημείου
 Νὰ στήσω, καὶ με γράμματα μεγάλα νὰ ἐκθέσω
 Τὰ βίαιά της ὡς ἔζησεν καὶ τὸν βραχὺν τῆς βίον.

"Ἐποῦδ' εἶτα κείτῃ ἡ μικρὰ κούκλα τῆς βιανθίας,
 Κούκλα με τρόπους ἀφελεί,
 Θανοῦσα ἀπὸ μαρμαρὸν ξεαίφνης τῆς καρδίας,
 Καὶ βράγιμα τῆς κεφαλῆς.

ΚΡΙΤΩΝ.

ΤΟ ΕΛΕΝΑΚΙ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΤΕΙΝΑΡΑΚΙ

(Νηπειοκόνη.)

«Ένα μικρό πετειναράκι
έξυπναγέ τὸ Ἐλενάκι
ἀπὸ τὸν ἔπιον τὸν γλυκὸ.
Γιατὶ ζυγνῆς, πετειναράκι,
τὸ εὐμορρο τὸ Ἐλενάκι;
εἰς ἀδιάκριτο, κακὸ!

Μὴ μίαν ἡμέρα τὸ Ἐλενάκι
κυττάει τὸ πετειναράκι
σφαγμένο κάτω στήν αὐλή,
τὸ ἴδιο τὸ πετειναράκι
ποῦ ἐξυπναγέ τὸ Ἐλενάκι
μὲ τὴν φωνή του τὴν φιλή.

Καὶ τὸ μικρὸ τὸ Ἐλενάκι
λυπήθη τὸ πετειναράκι
ποῦ γάιτραξαν γὰρ τὴ φαγί!
Καὶ λέει τότε τὸ Ἐλενάκι:
«ὦς ἴσως σὺ πετειναράκι
κ' ἄς μὲ ζυγνοῦσαι τὴν ἀγνή!»

Αἰμυλῖος Εἰσαρμένος.

Η ΚΑΛΗ ΝΕΡΑΪΔΑ

Ἦν πρό πολλῶν ἐτῶν μικρὸν κοράσιον
χαριστάτον ὀνομαζόμενον Πηνελόπη. Ἡ Πη
νελόπη αὐτὴ ἔραπτε πολὺ καλλίτερον παρ'
ἄλλων κοράσιον σήμερον, καὶ οὐδέποτε
εθεώρησε τὸ βράσιον ὡς ἀγγυρεῖον· καὶ τὰ
μικρὰ, μικρὰ δάκτυλά της ἐκινουντὸ μὲ τό-
σον ἐπιτηδεύματα ἐπὶ τοῦ ὄψοματος ὥστε
ἐφαίνοντο ὡς νὰ ἐπέτων ἐπ' αὐτοῦ.

Μίαν ἡμέραν ἡ καλὴ μήτηρ της ἔλεγε
πρὸς τινὰ γειτονίσσάν της: «Παρατηρῶ ὅτι
οἱ ἀρθαλμοὶ μου ἐξασθενίζουσιν ἀπὸ τὸ ψύχος·
δὲν βλέπω πλέον νὰ βλέπω ὡς ἄλλοτε, καὶ
εἶμαι ἠναγκασμένη ν' ἀφήσω κατὰ μέρος τὰ
ὕποκάμισα αὐτά, τὰ ὅποια πολὺ ἐπεθύμουν
νὰ τελειώσω πρὸ τοῦ χειμῶνος· τί νὰ γίνῃ!
Θὰ τὰ παρατήσω τώρα, καὶ θὰ τὰ ἀρχίσω
πάλιν κατὰ τὰς καλοκαιρινὰς ἡμέρας, ὅτε
βλέπω καλλίτερον.»

Ἡ Πηνελόπη ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους
ἐκ τύχης, καὶ χωρὶς νὰ εἴπῃ τίποτε ἀπεφά-
σις νὰ προξενήσῃ μεγάλην καὶ αἰφνιδιαίαν
εὐχαριστήσιν εἰς τὴν ἀγαπήτην της μητέρας.
Ἀπὸ τῆς ἡμέρας λοιπὸν ἐκείνης ἐκλείετο εἰς
τι δωμάτιον τῆς οἰκίας των ἐπὶ μίαν ἢ δύο
ὥρας καθ' ἑκάστην καὶ ἔραπτε κατὰ τι μετὰ
καρτερίας καὶ ὑπομονῆς.

Ἐὰν ἦτο δυνατόν νὰ εἰσέλθῃτε εἰς τὸ
δωμάτιον ἐκείνο ὅπου ἡ Πηνελόπη ἐκάθητο
πλησίον τῆς ἐργοθήκης της, θὰ τὴν ἐβλέπε-
τε λίαν ἐνησχολημένην ἦτο πάντοτε μόνη
καὶ ἐφαίνετο ὡς νὰ ἠκροῦτο μετὰ προσοχῆς
ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν. Καὶ τὸν ἐλάχιστον
κρότον βημάτων ἐὰν ἤκουεν, ἐκρυπτε τὴν ἐρ-
γασίαν της καὶ ἐκλείε τὴν ἐργοθήκην μετὰ
σπουδῆς. Δὲν ἤθελε νὰ τὴν ἴδῃ κανεὶς τί
ῤῥᾷπτει, διότι προητοίμαζε διὰ τὴν μητέρα
της κατὰ τι τὸ ὅποιον μεγάλως ἤθελε τὴν
ἐκπληξῆσαι. . . Ἐραπτε τὰ ὑποκάμισα!

Ὅταν τὰ ἐτελείωσε, τὰ ἔθηκεν ὅλα ἐντὸς
τοῦ κιβωτίου, ὅπου ἡ μήτηρ της τὰ εἶχε
κλεισμένα νομίζουσα, ὅτι θὰ μένουσιν ἐκεῖ ἀ-
τελείωτα μέχρι τοῦ καλοκαιρίου.

Τὴν ἐπαύριον δὲ ἡ Πηνελόπη ἐρωτᾷ τὴν
μητέρα της:

— Μητέρα, ἐρρίψατε ἐσχάτως κανέν
βλέμμα εἰς τὰ νέα ὑποκάμισά σας;

— Ὄχι, εἶπεν ἡ μήτηρ. Καὶ πρέπει νὰ
τὰ ἐκβάλω διὰ νὰ ἴδω. ἂν θὰ δυναθῶ νὰ
ῤῥᾷψω ὀλίγον, ἔπειθ δὲν πιστεύω. . . Πόσον
καλὰ θὰ ἦτο νὰ ἤρχετο κενεὶα καλὴ νεραΐ-
δα νὰ μοῦ τὰ ἐτελείωνεν!

— Ἄς ἴδωμεν, μήτηρ· ἴσως ἦλθε κανεὶς!

— Ὄ! τέκνον μου, δὲν εἶναι δυνατόν!
ἐγὼ ἀστείομαι. Δὲν ὑπάρχουσιν πλέον νε-
ραΐδες! ἢ, διὰ νὰ εἴπω καλλίτερον, οὐδέποτε
ὑπῆρξαν νεραΐδες, παρὰ μόνον εἰς τὴν φαν-
τασίαν τῶν ἀνθρώπων· ὥστε δὲν πρέπει νὰ
πιστεύωμεν εἰς τὰς νεραΐδας, τέκνον μου.

Καὶ ἐνῶ ἔλεγε ταῦτα ἤνοιξε τὸ κιβώ-
τιον. . . Σὰς ἀφίνω νὰ φητασθῆτε μόναι
σας, μικραὶ μου ἀναγνώστρια, ὅποια ὑπῆρ-
ξεν ἡ ἐκπληξὶς τῆς εὐδαίμονος ἐκείνης μη-
τρός, ὅταν εἶδε τὰ ὑποκάμισα καθαρῶς δι-
πλωμένα καὶ τοποθετημένα μὲ τάξιν ἐντὸς
τοῦ κιβωτίου, καὶ πόση χαρὰ καὶ εὐχαρί-
στησις κατεπλημμύρησε τὴν καρδίαν της,
διότι ἐγὼ εἶνε ἀδύνατον νὰ σὰς τὸ περι-
γράψω ἐνταῦθα.

— Τί θαυμά εἶνε τοῦτο; ἀνέκραξε. Καὶ
βλέπουσα μευδίαμα χαρωπὸν φωτίζαν τὸ
πρόσωπον τῆς θυγατρὸς της, ἐπανέλαβε:
Σὺ κατὰ τι γινώριζες!

— Πιστεύεις εἰς τὰς νεραΐδας, ἀγαπητή
μου μήτηρ, εἶπεν ἡ μικρὰ γελῶσα ἐξ ὀλης
καρδίας.

— Μάλιστα, τέκνον μου, πιστεύω, εἶπεν
ἡ εὐτυχὴς μήτηρ σφιγγουσα αὐτὴν εἰς τὰς
ἀγκάλας της· καὶ εἶμαι μάλιστα πολὺ εὐ-
τυχὴς, διότι ἔχω μίαν τοιαύτην νεραΐδαν εἰς
τὸν οἶκόν μου!

Μικρὰ μου ἀναγνώστρια! καὶ σὺ βεβαίως
ὁμοιάζεις τὴν Πηνελόπην, καὶ σὺ εἶσαι ἡ
χαρὰ τῆς μητρός σου, καὶ τὸ καύχημα τοῦ
πατρὸς σου, καὶ ὅταν γίνῃς ὀλίγον μεγαλει-
τέρα—διότι σὲ ὑποθέτω πολὺ μικρὰν—ὡς
διὰ μαγείας θὰ ἐτοιμάζῃς ὅλα τοῦ οἴκου σας
τὰ πράγματα, θὰ τὰ βλέπουσιν ὠραία καὶ τε-
λειωμένα ἔξωφρα μίαν ἡμέραν οἱ γονεῖς σου,
θὰ ἐκπληττωνται καὶ. . . θὰ σὲ φιλοῦν.

ΣΤΑΜΑΤΙΝΑ.

ΠΟΙΚΙΛΙΑ

Ὁ μικρὸς Μανώλης ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὸ
σχολεῖον καταλυπημένος.

— Τί ἔχεις, Μανώλη μου, τὸν ἐρωτᾷ ἡ
μήτηρ του.

— Τί νὰ ἔχω! νά! αὐτὸς ὁ διδάσκαλος
ὅλο μ' ἐμένα τρώγεται· σήμερον πάλιν μὲ
ἤρωτησε, πόσοι θεοὶ ὑπάρχουσιν.

— Καὶ δὲν τῷ ἀπεκρίθης ὅτι εἰς καὶ μὴ-
νος ὑπάρχει;

— Τί λέγεις, καλὴ μητέρα; ἐγὼ τῷ ἀ-
πάντησα ὅτι ὑπάρχουσι τρεῖς, καὶ πάλιν δὲν
ἔμεινεν εὐχαριστημένος!

Ὁ μικρὸς Πέτρος, λέγει τὸ μάθημά του.
Ὁ διδάσκαλος τὸν ἐρωτᾷ:

— Ἠξέυρεις τί θὰ εἴπῃ εὐσπλαγχνία;

Ὁ Πέτρος σιωπᾷ.

— Δὲν ἤξέυρεις λοιπὸν τί θὰ εἴπῃ εὐ-
σπλαγχνία;

Ὁ Πέτρος καὶ πάλιν σιωπᾷ.

— Λέγε λοιπὸν, τί θὰ εἴπῃ εὐσπλαγχνία,
φωνάζει ὁ διδάσκαλος, σὺρων δυνατὰ τὸ ὤ-
τιον τοῦ παιδός.

Ὁ Πέτρος πονῶν καὶ φωνάζων: ὦχ! ὦχ!
λέγει ἐπὶ τέλους:

— Εὐσπλαγχνία! . . εὐσπλαγχνία! . . .

Καὶ ἐπειδὴ ὁ διδάσκαλος ἐπιμένει σὺρων
δυνατώτερα τὸ ὤτιον του, προσθέτει:

— Πῶς λοιπὸν νὰ τὸ εἰξέυρω ἐγὼ, ἀφοῦ
οὔτε σεὶς ἤξέυρετε τί θὰ εἴπῃ εὐσπλαγχνία;

ΤΟ ΓΝΩΣΤΙΚΟΝ ΠΕΤΕΙΝΑΡΙ

Πληθὺς μικρῶν νεοσσῶν ὄρνιθος ἔτρεχε μὲ
τὴν μητέρα γύρω εἰς τὴν αὐλήν. Ὅταν ἡ ὄρ-
νις εὗρισκε κόκκον τινὰ κριθῆς, ἐφώναζε:
«κλοῦ, κλοῦ!» τότε δὲ ἔτρεχον τὰ πουλιὰ
νὰ φάγωσιν.

Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν μικρῶν πουλιῶν ἦτο
ἓν πετεινάκι. Αὐτὸ ἐνόμιζε τὸν ἑαυτὸν τοῦ
πλέον πολὺ γνωστικὸν καὶ ἐπίστευεν, ὅτι
θὰ ἠδύνατο μόνον του τώρα νὰ εὗρῃ τὴν τρο-
φήν του. Ἐτρεξε λοιπὸν ἀπὸ τὴν αὐλήν εἰς
ἓνα κῆπον. Ἡ μήτηρ τοῦ φωνάζει: «ἔλα ὀ-
πίσω, μὴ σοῦ τύχῃ κανέν δυστύχημα!»
Ἀλλὰ τὸ πετεινάκι εἶπεν: «ὦ, τί θὰ μοῦ
τύχῃ, ἐγὼ εἶμαι τώρα μεγάλος καὶ ἠμπορῶ
μόνος μου νὰ γυρεῶ κριθαράκια! Ἀλλὰ μό-
λις εἰσῆλθεν εἰς τὸν κῆπον, καὶ πηδᾷ κατ'
αὐτοῦ ἀλιόπτῃ τις καὶ τὸ πιάνει ἀπὸ τὸν
λαιμόν! Τότε φωνάζει τὸ πετεινάκι: «Ἄχ,
μητέρα, βοήθει.» Ἀλλ' ἡ μήτηρ εἶνε πολὺ
μακρὰν· δὲν ἀκούει τὴν φωνήν. Ὅπως ἔνεκα
τῆς ἀπειθείας του ἠναγκάσθη ν' ἀποθάνῃ τὸ
πετεινάρι.

(Ἐκ τοῦ ἀξιολόγου Ἀναγνωσματορίου
τοῦ κ. Χαρίση Παυλίου).

ΘΗΣΑΥΡΟΣ

Χωρὶς φίλους, δὲν δίδεται εὐδαιμονία, χωρὶς φι-
λους ὁ κόσμος εἶν' ἐρημία· χωρὶς φίλους προτιμώ-
τερον εἶνε νὰ μὴν ὑπάρχῃς. Ἡ φιλία δὲν εἶνε πάθος
ἀδύνατων ψυχῶν. Ἐξ ἐναντίας κανένα μίαν ἄνδρα
δὲν ἔχει νὰ δείξῃ ἀφιλον.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Νέον ἀναγνωσματορίον — κατὰ τὸ πρό-
γραμμα τῶν ἐν τῷ προτύπῳ Δημοτικῷ σχολεῖω τοῦ
διδασκασίου Θεσσαλονίκης διδασκομένων μαθημά-
των — ὑπὸ Χαρίση Παυλίου, καθηγητοῦ. Ἐκδόσις
Β'. ἐπισημασμένη καὶ βελτιστοποιημένη. Ἀθήνησι, τύποις
Α. Κορομηλῆ 1880. Ἀποτελεῖται ἐκ 5 τεύχων, ὧν
ἔξεδόθησαν τὰ 3 πρῶτα. Τεύχος α'. (τάξις β') σελ.
160, λεπτὰ 50. Τεύχος β'. (τάξις γ') σελ. 192, λεπ-
τὰ 60. Τεύχος γ'. (τάξις δ') σελ. 208, λεπτὰ 70.

Ἡ ἔγγραφον ἀναγνωσματορίου — κατὰ νέαν μέθοδον
συντεταγμένον ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ. Ἀθήνησι, τύποις Σ.
Κ. Βλαστοῦ 1880. Σελ. ζ'. 148, λεπτὰ 50.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

66

Η ε^αα^β ε^α ε^α *α* *i*α: *αι* δ^αισα^β *ε^α δ^οα^ια^α
 Η*ο^αδ^α *ή* δ^α*α^ια, *η^α* *α^α*δ^ω*δ^ω*α^ια^α
 *Α^α*ε^αισα^α* *αι* *ω^αε^α* !

67

Η μικρά Μαρία είνε ἐξ ἐτῶν ἢ μητῆρας καλῆται Μαριάνθη, Δόνατος νά μοι εἴπητε πόσον ἢ μητῆρ είνε μεγαλειτέρα τῆς θυγατρὸς;

68

Τίνε τρόπων ἀπό τῶν ἐν κρέας δυνάμεθα νά ἔχομεν ζωμὸν ἁεράτος, ζευε χυτρὰς, ζευε ὕδατος, ζευε πορὸς, ζευε μαγεῖρου;

69

Ποῖον ἐπίρρημα ἀναγνωσκόμενον καὶ ἀντιστρόφως διατηρεῖ τὴν ἀρχικὴν του σημασίαν;

70

Τρεῖ ἐκ τῶν μικρῶν μας συνδρομητῶν είνε τασούτου σοφός, ὥστε νά εἴρη μίαν λέξιν, ἣτις καὶ ἀντιστρόφως ἀναγνωσκόμενη νά μὲνῃ ἢ αὐτῇ;

71

Πῶς ἀπέθανεν ὁ Δημηδοῦνης;

72

Ἐάν δευτέρον τὸ πρῶτον, πρῶτον δὲ τὸ δευτέρον Κέμης, εἰς ταύς Ἀργοναυτας ὅλλεις εἴρει τὸν μόνον μου.

73

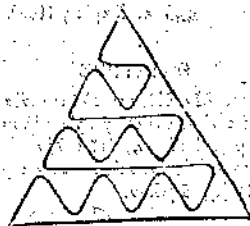
Ἐν ἠμφορίῳ Κ. Α. ΑΩΡΑΝΑΤΖΟΥΘΑΛΟΣ

ΛΥΣΕΙΣ

66

Τακτικὰ ὁσίων τὸ σῶμα γίνεσθαι καὶ ὕγιης καὶ γεννηῖος τῆς πατρίδος ἤρωα ὑπεραπιστήης

67

ΕΓΓΡΑΦΟΝΤΑΙ συνδρομηταὶ κατὰ πᾶσαν ἐπαγὴν τοῦ ἔτους, προκαταβάλλουσι ὁμοῦ δόκιλλον τῆν ἔτησιαν συνδρομὴν καὶ λαμβάνουσι τὰ φύλλα ἀπὸ τοῦ πρώτου ἀριθμοῦ τοῦ τρέχοντος ἔτους:

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΜΟΝΟΝ ΠΡΟΗΛΕΥΣΤΕ

Ἐν Ἑλλάδι πρᾶγμα 2 Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ 3

Εἰς τοὺς προηλεῦστας καὶ προκαταθετῆκτοντας ἡ ο συνδρομὴ ἀστέλλεται ἐν φύλλον ΔΩΡΕΑΝ ἐπὶ ἐν ἔτος. Ἀφίεται δ' ΕΚΠΤΩΣΙΣ δραχμῶν 20 ἐπὶ ταῖς 100, ἐκ τοῦ ἀντιτίμου τῶν συνδρομῶν εἰς τοὺς προηλεῦστας; πλείονα συνδρομᾶς τῶν 10. — Ἀλευθητόν κατ' ἐθέλειαν πρὸς τὸ Γραφεῖόν μας.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ετῆς Διαπάλσεως τῶν Παίδων ὁδὸς Ἑρμοῦ, 72, πρὸ τῆς Καπνικαρέας, ἐν Ἀθήναις.

Ἀθῆναις, Τύποις Ἀδελφῶν Παρηΰ.

60

$$\begin{aligned} 8 + 2 &= 10 \\ 12 - 2 &= 10 \\ 5 \times 2 &= 10 \\ 20 : 2 &= 10 \\ \hline &45 \end{aligned}$$

61

Ὁ Αἰσχύλος ἀπέθανε κτονηθεὶς ὑπὸ χειλῶνης, τὴν ὀνομαζάντα ἀπὸ τοῦ ὕψους κατέρριψεν, ἐκλαβὼν τὴν φαλακρὴν κεφαλὴν του ὡς λίθον.

62

Ἡ οσλήνη.

63

Ἰῶρα (ἢ λερναία) καὶ Ἰῶρα (ἢ νῆσος).

64

Θῆρα — Ἥρα.

65

Φανέουσι: ποντικὸς, 3,300, καὶ ὄχι 100 ὅπως τινὲς μᾶς ἀπήτησαν: διότι 3 γάται φονεῖουσι 3 ποντικὸς; εἰς 3 λεπτὰ τῆς ὥρας, σημαίνει, ὅτι ἐκάστη γάτα φονεῖ τὸν ποντικὸν τῆς εἰς 3 λεπτὰ: ὥστε 100 γάται εἰς τὸν αὐτὸν χρόνον, ἦτις εἰς 3 λεπτὰ, φονεῖουσι 100 ποντικὸς, εἰς 100 δὲ λεπτὰ φονεῖουσι 33 φορὰς 100, καὶ τοὺς μὲνει καὶ 1 λεπτὸν τῆς ὥρας πρὸς ἀνάπαυσιν.

Λ Υ Γ Ι Α Ι

Κυρίαί: Ἐλένη Βάζουλη, Μαρία Κ. Πάπινα, Ἐλ. Μιγάλη, Ἐλισάβετ Π. Σουρῆ, Μαρία Δελοῦ, Ἀσπασία Σπορίδου — Ἑλλάθια Πεκικοῦτα καὶ Ἐθανθία Χούπη (Πειραιῶς).

Κύριοι: Π. Δ. Περίδης, Ν. Κ., Ἀσημάκης Θ. Ζαΐμης, Σ. Ἐμ. Νικολοῦδης, Ν. καὶ Ι. Παρασκευοπούλος, Κίμων Α. Ρήγος, Γ. Δ. Ρεδαῖδης, Γ. Δ. Δαλλαστέρας, Πέτρος Γ. Σκωρίδης, Σ. Α. Παπαφράγκος, Γρ. Ν. Δημητρόπουλος, Ε. Σ. Δ. Χ. Βουρνάρος, Δημ. Γ. Καλογερόπουλος, Γεωρ. Γρ. Παπαδόπουλος, Χρ. Ἀποστολίδης, — Π. Κ. Ἀποστολίδης (Πειραιῶς), Ι. Μεταξῆς (Ἰθάκης), Κωνστ. Καλέργης (Χαλκίδος), Δ. Ἐσταθιάδης (Πόρου), Παναγ. Α. Μεντζόρος (Τριπόλεως), Γρηγ. Δ. Σενόπουλος (Ζακύνθου), Περ. Μεντζελόπουλος (Κορίνθου), Γ. Κορινῶς καὶ Ἀθαν. Π. Σωτηριάδης (Ναυπλίου), Γ. Ἀνδρέζης (Κωνσταντινουπόλεως), Γρ. Μισαηλίδης (Νικομηδείας.)